EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.12.2025
COM(2025) 768 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Kümme aastat programmi „Loov Euroopa“ rakendamist

{SWD(2025) 418 final}

1. *Sissejuhatus*

Programm „Loov Euroopa“ on Euroopa Liidu programm kultuuri-, loome- ja audiovisuaalsektori toetamiseks. Käesolevas aruandes esitatakse programmi „Loov Euroopa“ 2014–2020 (edaspidi „esimene programm“) lõpphindamise ja programmi „Loov Euroopa“ 2021–2027 (edaspidi „teine programm“) vahehindamise peamised tulemused kooskõlas kahe õigusakti[1] asjakohaste sätetega. Mõlema programmi meetmed on rühmitatud kolme tegevussuuna alla, et rahuldada konkreetseid vajadusi: MEDIA tegevussuund (audiovisuaal- ja videomängude sektor), kultuuri tegevussuund (kõik muud kultuuri- ja loomesektorid) ja sektoriülene tegevussuund (sealhulgas uudistemeedia sektor).

Euroopa Liidu rolli kultuuris reguleerib subsidiaarsuse põhimõte, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu[2] artiklis 167, samas kui ELi rolli meedias reguleerivad ka ELi toimimise lepingu sätted ühtse turu (artikkel 26) ja konkurentsivõime kohta (artikkel 173). Sellele raamistikule tuginevad programmi „Loov Euroopa“ kaks eesmärki: kaitsta, arendada ja edendada Euroopa kultuurilist ja keelelist mitmekesisust ning kultuuri- ja keelepärandit ning suurendada kultuuri- ja loomesektorite, eriti audiovisuaalsektori konkurentsivõimet ja majanduslikku potentsiaali.

Teises programmis on ära kasutatud esimese programmi tugevaid külgi, kuid on tehtud ka uuendusi. Need tehti peamiselt selleks, et reageerida digiüleminekule, mis kujutab endast paradigma muutust. Tunnistades kultuuri- ja loomesektorite tähtsust[3] ja neis sektorites esinevate probleemide ulatust, eraldati rahastamisperioodiks 2021–2027 programmile 2,44 miljardit eurot, mida on 66 % rohkem kui eelmisel rahastamisperioodil. Eelarvevahendite jaotus kolme tegevussuuna vahel püsis mõlema rahastamisperioodi lõikes suhteliselt stabiilsena: 56–58 % MEDIA tegevussuuna, 31–33 % kultuuri tegevussuuna ja 13–9 % sektoriülese tegevussuuna jaoks. Eelarve täideti mõlemal programmitöö perioodil täielikult, sealhulgas COVID-19 pandeemia ajal, mil paljud ürituste toimumiskohad olid suletud.

Programmi „Loov Euroopa“ eelarve on väga piiratud, moodustades 0,2 % praegusest ELi eelarvest; peamine avaliku sektori vahendite allikas on liikmesriigid. Sellegipoolest on programmis tähelepanu keskmes tegevus, mille puhul ELi sekkumine võib anda lisaväärtust võrreldes liikmesriikide eraldi võetavate meetmetega. Eelkõige püütakse sellega vähendada kultuuri-, loome- ja meediasektori killustatust riigi- ja keeleliste piiride tõttu. Lisaks jääb ainuüksi riigi tasandil rahastamisest väheks, et suurendada ELi meedia-, audiovisuaal- ning muude kultuuri- ja loomesektorite üldist konkurentsivõimet ja mitmekesisust. Programmi „Loov Euroopa“ kaudu toetatakse eelkõige riikidevahelist koostööd ja sisu ringlust kogu ELis, näiteks üleeuroopalise koostöö, ühistootmise ja võrgustike kaudu, millega võimendatakse riikide kultuurivarade väärtust väljaspool riigipiire. See lähenemisviis hõlbustab ka ELis elavate inimeste võrdset juurdepääsu meedia- ja kultuurisisule.

---

[1] Programm „Loov Euroopa“ loodi 2013. aastal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1295/2013, millega koondati programmid „Kultuur“, „MEDIA 2007“ ja „MEDIA Mundus“ üheks rahastamisvahendiks. 2021. aastal loodi uus programm „Loov Euroopa“ aastateks 2021–2027 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/818).

2 EUROOPA LIIDU TOIMIMISE LEPINGU KONSOLIDEERITUD VERSIOON.

[3] Kultuuri- ja loomemajanduse ökosüsteemil on tähtis roll ühena 14 peamisest tööstusökosüsteemist, mis määrati kindlaks pärast teatise „Euroopa uus tööstusstrateegia“ vastuvõtmist 2020. aastal (COM(2020) 102 final; Brüssel, 10.3.2020).

Programmi suur väärtus on Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvate Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmete, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide ning Euroopa naabruspoliitika riikide laialdane osalemine, mis suurendab programmi asjakohasust ja haaret. See aitab kaasa ELi kultuuridiplomaatia alastele jõupingutustele, võimaldades luua nende riikidega käegakatsutavaid sidemeid. Riikide jaoks, kes on liikumas ELiga ühinemise poole, toob programmis osalemine kasu seoses ühenduse õigustiku 26. peatükiga, mis käsitleb haridust, kultuuri ja meediat. Audiovisuaalsektori puhul peavad kolmandad riigid MEDIA ja sektoriüleses tegevussuunas osalemise eeltingimusena tagama vastavuse audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga, mis ajendab kiirendama õigusnormide lähendamist.

2. Saavutused ja probleemid

MEDIA tegevussuund

MEDIA tegevussuund on aidanud edukalt kaitsta kultuurilist mitmekesisust ja tugevdada konkurentsivõimet. Selle tegevussuuna põhieesmärk on püsinud kolme kümnendi vältel selge: viia kvaliteetsed Euroopa filmid ja seriaalid inimesteni üle kogu Euroopa. Seega on MEDIA meetmed lõimitud kogu audiovisuaalsektori väärtusahelasse ja need aitavad luua vastupanuvõimelist Euroopa ökosüsteemi. See on eriti oluline, arvestades karmi konkurentsi, mida pakuvad ELi audiovisuaalsektorile ülemaailmsed osalejad – mitte üksnes suured Hollywoodi stuudiod, vaid üha enam ka maailma suurimad tehnoloogiaettevõtted.

MEDIA tegevussuunas on eelkõige tugevdatud Euroopa filmide ja seriaalide riikidevahelist ringlust sektoris, mis on riigiti märkimisväärselt killustunud. Hindamine näitas, et keskmiselt oli MEDIAst[4] toetust saanud ELi filme ja seriaale võimalik vaadata teles, kinos ja tellitavate videoteenuste vahendusel vastavalt 9,5, 6,6 ja 3,2 korda enamas ELi riigis kui võrreldavaid ELi teoseid, mis MEDIAst vahendeid ei saanud. Hinnangute kohaselt oli eelmise programmi raames MEDIAst toetust saanud ELi filmidel ja seriaalidel teistes ELi riikides vaatajaid vähemalt 241 miljoni võrra rohkem kui filmidel ja seriaalidel, mida MEDIA kaudu ei toetatud.

Euroopa filmide ja seriaalide riikidevahelise levitamise seisukohast on edukas algatus ka MEDIA toetus Euroopa kinodele. Aastatel 2014–2023 laiendas Euroopa kinode võrgustik oma geograafilist ulatust 32 %, jõudes enam kui 750 asulasse. 2023. aastaks müüdi võrgustiku kaudu peaaegu 40 % kõigist teistes liikmesriikides näidatud Euroopa filmide piletitest, mis osutab märkimisväärsele ELi lisaväärtusele.

MEDIA rahastus on samuti hoogustanud kvaliteetsete audiovisuaalteoste tootmist ja linastamist. Eelkõige on sellega toetatud filme ja teleseriaale nende otsustavas arendusetapis. Kõigist hindamisperioodil toetatud filmidest ja seriaalidest jõudis vaatajani hinnanguliselt 29 %, mida on ilmselt rohkem kui turul keskmiselt. See osutab rahastamise positiivsele mõjule. MEDIA rahastuse abil toodetud videomängudest jõudis turule kolmandik, mis on märk edust väga konkurentsitihedas ja dünaamilises sektoris.

MEDIA tegevussuunas on keskendutud Euroopa piiriülesele ühistootmisele, et saavutada suurem Euroopa tasandi mõju nii telesaadete ja tellitavate videote arendusetapis kui ka tootmisel. Ühistootmine parandab konkurentsivõimet, võimaldades suurendada teistes riikides

[4] Selliste esimese programmi meetmete raames nagu projektipaketid, animafilmid, dokumentaalfilmid, mängufilmid, toetus Euroopa audiovisuaalteoste näitamiseks teles, toetus rahvusvahelistele ühistootmisfondidele, automaatne levitamine, valikuline levitamine, müügiagendid ning selliste teise programmi meetmete raames nagu projektipaketid, miniprojektipaketid, ühisarendus, tele- ja veebisisu, Euroopa teoste levitamine, Euroopa müügiagendid, Films on the Move.

vaatajaskonda, leida uusi rahastamisallikaid ja jagada oskusteavet. Toetust saanud piiriülese Euroopa ühistoodangu osakaal on märkimisväärselt suurenenud, olles kasvanud 36 %-lt esimese programmi raames 84 %-le teise programmi raames (2021–2023), mis on oluliselt suurem selle ELi ühistoodangu hinnangulisest keskmisest osakaalust (13,7 %) turul, mida ei ole MEDIA raames toetatud.

Peale selle on MEDIA toetatud filmid, seriaalid ja mängud saavutanud järjekindlalt kriitikute heakskiidu ja tunnustuse. Aastatel 2014–2023 nomineeriti toetust saanud teosed ligikaudu 1 200 korral ja nende eest saadi mainekatel rahvusvahelistel festivalidel ja auhindade väljaandjatelt ligikaudu 500 auhinda. Näiteks on toetatud teoseid pärjatud auhinnaga 127 korral Cannes'i filmifestivalil, 86 korral Berliini filmifestivalil ja 73 korral Euroopa filmiauhindade raames. See osutab MEDIA raames toetust saanud Euroopa teoste suurele kultuurilisele väärtusele ja rahvusvahelisele tunnustusele.

Meetmetega, mis on suunatud riikidele, kelle võimekus audiovisuaalvaldkonnas on väiksem, on suurendatud kultuurilist mitmekesisust, eelkõige koostöö edendamise kaudu. Selliste toetust saanud teoste osakaal, mis hõlmavad väikese võimekuse ja suure võimekusega riikide koostööd, on suurenenud vähem kui 5 %-lt esimese programmi raames ligikaudu 30 %-le teise programmi raames (2021–2023). Samuti on suurenenud toetust saanud, vähem kasutatavates keeltes teoste osakaal, mis on kasvanud 25 %-lt esimese programmi raames 32 %-le teise programmi raames (2021–2023). Ehkki kõigi liikmesriikide osalemise laiendamisel on tehtud edusamme, koondub toetus endiselt piiratud arvu riikidesse.

Laiemalt on MEDIA võimendanud ka omakapitaliinvesteeringuid, pakkudes segarahastamistoetust MediaInvestile, mis võeti kasutusele 2021. aastal programmi „InvestEU" raames. See uudne omakapitaliinvesteeringute platvorm on mõeldud Euroopa audiovisuaal- ja videomänguprojektide jaoks. MediaInvesti eesmärk on innustada tegema rohkem erainvesteeringuid, millega tugevdatakse konkurentsivõimet. On seatud siht kaasata aastatel 2022–2027 kuni 400 miljonit eurot omakapitaliinvesteeringuid. Neli investeerimislepingut on MediaInvesti raames juba sõlmitud ja platvormil ollakse kindlalt teel seatud sihi poole. Platvorm täiendab tõhusalt ka laenutagatisi (vt allpool sektoriüleste meetmete hindamise all).

Kokkuvõttes on MEDIA tegevussuund aidanud kujundada Euroopa ökosüsteemi ja see täiendab liikmesriikide poliitikat, milles keskendutakse riigisisesele tegevusele. Paraku jääb sellest mõjust üksi väheks, et seista vastu audiovisuaalsektorit ümber kujundavatele tugevatele turujõududele, mille taga on tarbijate muutuv käitumine ja tehnoloogia areng.

Kultuuri tegevussuund

Kultuuri tegevussuund on olnud püsivalt vahend, mis annab kultuuri- ja loomesektori organisatsioonidele kogu Euroopas võimaluse teha koostööd väljaspool riigipiire viisil ja küsimustes, mida riiklik rahastamine ei kata. Kultuuri tegevussuund pakub sektorites, mis seisavad silmitsi selliste probleemidega nagu turu ja keeleline killustatus, digiüleminek, väga väikeste organisatsioonide suur osakaal, piiratud liikuvus ja töö ebakindlus, platvormi piiriüleseks koostööks, võimaldades osaleda ühisloomes ja vahetustes, mida taolises ulatuses riigi tasandil üldjuhul ei toetata. Lisaks toetatakse tegevussuuna raames ELi jõupingutusi tegevussuuna valdkonnaüleste sotsiaalse kaasatuse, soolise võrdõiguslikkuse ja kestlikkuse elementide kaudu ning ELi diplomaatilisi jõupingutusi kultuuri valdkonnas.

Esimese programmi raames aidati ellu viia rohkem kui 1 200 riikidevahelist projekti, mis hõlmasid enam kui 7 500 kultuurialast meedet, millega toetati rohkem kui 22 000 spetsialisti karjääri rahvusvahelisemaks muutmisel ja kogemuste omandamisel teistes riikides. Teise programmi raames toetati aastatel 2021–2023 kultuuri tegevussuuna raames 630 projekti, suunates rohkem kui 2 000 organisatsioonile 39 riigis 294 miljonit eurot. See lihtsustas enam kui 1 500 raamatu tõlkimist, millega edendati keelelist mitmekesisust ja juurdepääsu teostele, mis on kirjutatud vähemkasutatavates keeltes. Algatuse „Culture Moves Europe“ raames pakuti enam kui 3 800 alustavale loovisikule võimalusi liikuda ja tutvustada enda tööd, mis võimaldas neil luua uusi (sageli) kestlikke rahvusvahelisi partnerlusi. Peale selle on tegevussuuna raames toetatud selliseid algatusi nagu kultuuriorganisatsioonide võrgustikud, andekaid noori loovisikuid toetavad platvormid, orkestrid ja kultuuriauhinnad.

Kultuuri- ja loomesektori spetsialistide oskuste arendamise kaudu ning kooskõlas tõenditega selle kohta, et kaheksa koostööd kümnest pärast projekti lõpuleviimist jätkus, aitab tegevussuund kaasa püsivate partnerluste ja Euroopa kultuuriruumi arendamisele.

Tegevussuuna asjakohasus muutus eriti ilmseks kriiside ajal, millega tuli aastatel 2014–2023 silmitsi seista. Ajal, mil COVID-19 muutis küsitavaks kultuuri- ja loomesektori ellujäämise, reageeriti programmi raames paindlikult, kavandades uuenduslikke vahendeid, nagu algatus „Culture Unite“, või kohandades pakutavat rahalist toetust, et sektorit abistada. Vastusena Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale töötati tegevussuuna raames välja 5 miljoni euro suurune projektikonkurss Ukraina kultuuri- ja loomesektori toetamiseks.

Tuleb siiski märkida, et on sektoreid, nagu mood ja disain, mis ei ole siiani kultuuri tegevussuuna horisontaalsetes meetmetes piisavalt esindatud.

Programmi rakendamisel tuginetakse tipptaseme põhimõttele ning eelarvevahendeid osaleva riigi kohta ei ole eelnevalt kindlaks määratud. Rahaliste vahendite eraldamisel lähtutakse projektide kvaliteedist, mitte organisatsioonide päritoluriigist. Seetõttu mõjutavad toetuste kaudu vahendite eraldamist mitu tegurit. Näiteks tavaliselt saavad suurema osa rahalistest vahenditest riigid, kus on tugevalt juurdunud kultuuri- ja loomesektor ja/või mis toimivad piirkondlike keskustena (nt Prantsusmaa, Itaalia, Saksamaa ja Belgia). Teise programmi raames on mõni riik, nagu Horvaatia, Sloveenia ja Serbia, hakanud siiski mängima programmis silmapaistvamat rolli. Sellegipoolest on vaja teha mõningaid jõupingutusi, et jõuda riikideni, kes ei ole programmiga „Loov Euroopa“ piisavalt hõlmatud.

Püsib lõhe nõudluse ja olemasolevate rahaliste vahendite vahel[5]. Selle probleemi lahendamiseks on viimastel aastatel tehtud kohandusi, et parandada juurdepääsu ja tasakaalustada rahastamist, piirates nende projektide arvu, milles organisatsioon saab ühe konkursikutse raames osaleda, ning avaldades suuremahulisi koostööprojekte kahe aasta tagant, mitte igal aastal.

Sektoriülene tegevussuund

2021. aastal hakati toetama uudistemeedia sektorit. Rahastatud on kvaliteetseid projekte, et tulla toime peamiste struktuursete ja tehnoloogiliste muutustega ning edendada meedia sõltumatust ja mitmekesisust, samuti meediapädevust. Tulud uudistemeedia sektoris on järsult vähenemas, kuna reklaam on liikunud ülemaailmsetele veebiplatvormidele, ning meedia mitmekesisuse seire[6]

[5] See lõhe on eriti suur tegevussuuna suurima meetme, Euroopa koostööprojektide puhul, mille raames toimub tohutu ja üha suurenev ülepakkumine. Kui 2021. aastal saadi 463 taotlust, siis 2023. aastal laekus taotlusi 831 ning stabiilse eelarve tõttu vähenes edukuse määr 27 %-lt 2021. aastal 17 %-le 2023. aastal. Ülepakkumine igal koostööprojektide projektikonkursil jätkus ka pärast 2023. aastat.

[6] Meedia mitmekesisuse ja meediavabaduse keskus, 2025. aasta meedia mitmekesisuse seire.

osutab riskidele, mis seavad ohtu meedia mitmekesisuse ja toimetusliku sõltumatuse liikmesriikides. Ajakirjanike turvalisuse ning meediaväljaannete vastupanuvõime ja innovatsiooni toetamiseks eraldavad märkimisväärseid rahalisi vahendeid vähesed liikmesriigid.

Loova innovatsiooni labori raames on antud stardiraha audiovisuaalsektori ning muude kultuuri- ja loomesektorite vaheliseks koostööks. Pärast esialgseid raskusi asjakohaste ettepanekute ligimeelitamisel on see vahend hakanud järk-järgult andma lisaväärtust – sellest on rahastatud valdkondadevahelisi projekte, milles käsitletakse ühiseid lahendamist vajavaid ülesandeid, eelkõige laiema publikuni jõudmist ja turustamist, kasutades digirakendusi, nagu tehisintellekt ja plokiahel. Sellest hoolimata on innovatsioon ELi kultuuri- ja loomesektori jaoks endiselt suuri pingutusi nõudev ülesanne. Vaid 30 % ELi kultuuri- ja loomesektori ettevõtjatest on vastu võtnud digiülemineku strateegia ja investeeringud tehisintellekti moodustavad nende koguinvesteeringutest vähem kui 1 %. Hindamine tõi esile ka selle, et intellektuaalomandi transmediaalne kasutamine suurendab teose populaarsust ja konkurentsivõimet. Koostoime on märgatavam audiovisuaalsektori ja muude autoriõiguste mahukate meediasektorite (muusika ja kirjastamine) vahel. Need sektorid seisavad silmitsi mõnevõrra sarnaste konkurentsivõime ja digiüleminekuga seotud probleemide ja võimalustega ajal, mil suured ELi-välised platvormid on suurendanud kontrolli selle üle, millisele sisule inimesed oma aega kulutavad.

Mis puudutab rahastamisvahendeid, siis esimene kultuuri- ja loomesektori tagatisvahend andis väga olulise panuse. Tänu komisjoni ja Euroopa Investeerimisfondi tõhusale koostööle saavutati turu jõuline reageerimine sektorites, mida varem peeti ettevõtete varade immateriaalse olemuse, rahavoogudega seotud raskuste ja usaldusväärsete majandusandmete puudumise tõttu suure riskiga sektoriteks. Toetati enam kui 1,8 miljardi euro väärtuses laene, millega ületati tublisti algset 600 miljoni euro eesmärki. Sellega vähendati 15–30 % võrra laenuraha puudujääki, mis on hinnanguliselt 837 miljonit kuni 2,07 miljardit eurot aastas. 44 % laenudest läks audiovisuaal- ja multimeediasektorisse, kuid kasu said ka mitu muud sektorit, sealhulgas muusika, etenduskunstide ja videomängude sektor. 2021. aastal lõimiti kultuuri- ja loomesektori tagatisvahend programmi „InvestEU“.

Programmi „Loov Euroopa“ edendamisel ja potentsiaalsete taotlejate, eelkõige piiratud võimekusega mikroorganisatsioonide toetamisel on olnud väga olulised kõikides osalevates riikides loodud programmi teabepunktid.

3. Haldustõhusus

Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet, mille rakendada oli lõviosa programmist „Loov Euroopa“, tagas projektikonkursside tõhusa tsentraliseeritud elluviimise ja toetuste haldamise. Kokkuvõttes oli halduskulude osakaal programmi kogueelarves eelmise programmi puhul oodatust tunduvalt väiksem ja seda on vähendatud praeguse programmi puhul veelgi. Osakaal kahanes 7,74 %-lt 2014. aastal 6,74 %-le 2023. aastal. Halduskulud on suurenenud vähem kui tegevuseelarve, mis osutab sellele, et tõhususega on saavutatud kokkuhoid.

Selleks et lihtsustada menetlusi ja vähendada taotlejate koormust taotluste esitamisel, rakendati mitmeid meetmeid (kindlasummalised maksed, kõrgemad kaasrahastamismäärad, mitmeaastased lepingud). Toetusesaajate tagasisidest on näha, et halduskoormus on praeguse programmi raames väiksem: esimese programmi puhul pidas taotluse esitamisega kaasnevaid kulusid suureks 73 %, teise programmi puhul 66 % osalejatest.

4. Pilk tulevikku

Hindamise käigus saadi väärtuslikku teavet kultuuri- ja meediavaldkonna ELi tasandil rahastamise edasiseks kavandamiseks ja rakendamiseks; hindamise tulemusi on võetud arvesse programmi „Loov Euroopa“ jätkuprogrammi AgoraEU mõjuhinnangus.

MEDIA tegevussuund

Levitades Euroopa mängufilme, seriaale, dokumentaalfilme ja muid audiovisuaalteoseid üle riigipiiride, toob eurooplasi jõuliste ja Euroopa-teemaliste lugude jagamise kaudu üksteisele lähemale ning tugevdab samal ajal Euroopa ettevõtjaid, kel tuleb konkureerida ülemaailmsete meedia- ja tehnoloogiahiidudega. Siiski on vaja veel vaeva näha, et meelidata ligi laiemat piiriülest publikut, eelkõige nooremaid põlvkondi. Lisaks sellele tuleb vaatamata märkimisväärsetele edusammudele MEDIA riikidele võrdsete võimaluste tagamisel jätkata jõupingutusi, et suurendada geograafilist ja keelelist mitmekesisust ning laiendada osalemist.

MEDIA tegevussuunda on arendatud läbi suurema keskendumise innovatsioonile ja piiriülesele koostööle, sealhulgas ühistootmisele ja üleeuroopalisele levitamisele. Selline kohandatavus on väga oluline, sest see võimaldab reageerida turusuundumustele ja uutele väljakutsetele, nagu voogedastuse kasv. Kuna meediaturud on ülemaailmsed, uuenduslikud ja dünaamilised, on tähtis jätkata suundumuste jälgimist, et suunata MEDIA tegevussuunda nii, et see käib arenguga kaasas. Dünaamilises ja kiiresti kasvavas videomängude sektoris ületab nõudlus toetuse järele oluliselt praeguseid eelarvevahendeid. Ehkki mitmes MEDIA meetmes on juba tehtud kohandusi, et kajastada nii selle sektori majanduslikku tähtsust kui ka populaarsust igas vanuses eurooplaste seas, on vaja täiendavalt kaaluda, kuidas seda toetust tulevikus kõige paremini tugevdada.

Toetuste ja rahastamisvahendite kombineerimine on toiminud selle sektori puhul hästi, võimaldades rahuldada erinevaid vajadusi alates juurdepääsust stardi- ja kaasrahastamisele kuni üleminekulaenude ja omakapitalini ambitsioonikate üleeuroopaliste ettevõtmiste jaoks.

Intellektuaalomandimahukat sisu hõlmavatel sektoritel on ühised lahendamist vajavad ülesanded, näiteks meelitada digitaalajastul ligi laiemat publikut ja reageerida tarbijate muutuvatele eelistustele (eriti kui tegemist on digitaalmaailmas hästi orienteeruvate noortega). Sellega seoses on väga olulised MEDIA tegevussuunas saavutatud edu ja kogemused laiema piiriülese publikuni jõudmisel, näiteks ühistootmise ja üleeuroopalise levitamise kaudu.

Nende probleemide ulatust arvesse võttes peab MEDIA-le lisanduma koostöö liikmesriikide ja kogu audiovisuaalsektoriga, et kasutada paremini ära koostoimet.

Kultuuri tegevussuund

Kultuuri tegevussuund on mõlema programmi raames aidanud kultuuri- ja loomesektoril toime tulla peamiste probleemidega, nagu Euroopa turu killustatus riigi- ja keeleliste piiride tõttu ning kaksiküleminekust tulenevad muutused. Mõni vajadus on muutunud viimastel aastatel teravamaks ja tekkinud on uued probleemid, nagu rünnakud kunstilise väljendusvabaduse vastu või tehisintellekti esilekerkimine. Neile on vaja paremini reageerida kooskõlas tulevase Euroopa kultuurikompassi eesmärkidega.

Rahastamisnõudlus, mis on koostööprojektide meetme puhul kuni neli korda suurem kui praegu kasutada olev eelarve, näitab, et kultuuri- ja loomesektori vajadus selle tegevussuuna järele on suur. Rahastamine on väga oluline, et tegevussuuna raames saaks jätkuvalt aidata kultuuri- ja

loomesektoril täielikult ära kasutada oma potentsiaali ja tulevikku vaadata, laiendades samal ajal piiriülest juurdepääsu mitmekesisele kultuurisisule.

Tegevussuuna valdkondliku lähenemisviisi raames käsitleti konkreetseid probleeme teatavates sektorites, samas kui horisontaalne lähenemisviis võimaldab kultuuri- ja loomesektoris tegutsejatele suuremat paindlikkust ja tegutsemisruumi. Oluline on säilitada kombinatsioon mõlemast, et tagada tegevussuuna tugev poliitiline fookus.

Selleks et suurendada kultuuri tegevussuuna nähtavust kultuuri- ja loomesektorites ning riikides, kes ei ole selle tegevussuunaga piisavalt hõlmatud, on vaja teha täiendavaid jõupingutusi. Selliste sektorite ja riikide organisatsioonideni jõudmist saaks parandada, jagades ja suunates neile paremini tegevussuunda käsitlevat teavet.

Teises programmis kasutusele võetud lihtsustamismeetmed vajavad korrapärast läbivaatamist ja hoolikat jälgimist. Sellega seoses tuleks kultuuri tegevussuunas jätkuvalt keskenduda juurdepääsuprobleemide lahendamisele ning laiendada haaret kultuuri- ja loomesektori organisatsioonidele, kellel ei ole varasemaid ELi tasandil tegutsemise kogemusi.

Hulk järeldusi tehti ka seoses korrapärase jälgimise, hindamise ja andmete kättesaadavusega. Komisjon astub konkreetseid samme, et töötada välja süstemaatilisem lähenemisviis tegevussuuna andmete kogumiseks. Muu hulgas tehakse praegu kättesaadavate andmete põhjalik analüüs, et kasutada neid andmeid paremini, suurendamata seejuures toetusesaajate koormust. Samal ajal tehakse tööd ja eraldatakse lisaressursse sisearuandlusvahendite edasiarendamiseks ning kultuuri- ja loomesektori esindajatelt andmete kogumiseks.

Sektoriülene tegevussuund

Uudistemeedia sektorile antakse toetust vaid umbes 15 miljonit eurot aastas, ometi on nõudlus toetuse järele suur. Näiteks ajakirjanduspartnerluste meetme puhul on ülepakkumine 700 %. Väga oluline on jätkata toetuse andmist, kuna probleemid sellistes valdkondades nagu meediavabadus ja meedia mitmekesisus, meedia elujõulisus ja desinformatsioon on kogu ELis pidevalt suurenenud, mis kahjustab ühiskonna vastupanuvõimet ja demokraatlikku osalemist.

Loova innovatsiooni labori projektikonkursside korraldamisel tuleb jätkata kriteeriumide täpsustamist, kandmaks hoolt selle eest, et rahastatavad projektid on tõepoolest uuenduslikud ja aitavad kaasa audiovisuaal- ning muude kultuuri- ja loomesektorite pikaajalisele digiüleminekule. Samuti on loova innovatsiooni labori meetmete raames võimalik paremini suunata valdkondadevahelist innovatsioonialast koostoimet, mis võimaldab eelkõige arendada ja kasutada valdkonnaülest intellektuaalomandit.